

rul universului dela care se îndreptează pașii oamenilor să ne ajute a ne apropia tot mai mult, de scopul ce urmărim.

Bucuria mea se potențază, dlor, și prin aceea, că precum binevoii a vedeà, în răstimpul de ultima noastră întrunire în congres, am ajuns a împlini o mare și greu simțită cerință, precum și o mare și ferbinte dorință cu care s'au dus în mormânt fericiții noștri înaintași. Am ajuns a ridica aici la metropolie un centru cultural, un izvor de bine și fericire, un scut și adăpost puternic contra valurilor furtunoase ale timpurilor; *am ajuns a zidi o biserică catedrală, simbol etern al unității noastre de credință și de limbă.*

Și'n adevăr dacă ne bucurăm când putem ridica un templu al științei, cum nu ne-am bucura când vedem ridicat și un asemenea templu al sfintei noastre religii, care ținându-ne în strânsă legătură cu creatorul nostru Dumnezeu, ne stimulează la dezvoltarea puterilor sufletești în măsuri tot mai mare și prin aceasta la ajungerea scopului ce urmărim.

Precum la reînvierea maicei noastre metropolii, tot asemenea și la zidirea bisericii noastre catedrale în care astăzi: am săvârșit primadată invocarea Duchului Sfânt asupra lucrărilor noastre, am avut în vedere sublima misiune culturală a bisericii noastre naționale; am avut în vedere puterea ei cea magică de conservare precum și eternul adevăr, că și noi putem ajunge binele și fericirea după cari oftăm, numai stând în strânsă legătură cu cea mai mare putere protectoare, cu Dumnezeu și că acea legătură o putem susține numai prin biserică străbună, cu sfânta ei credință religioasă, întemeiată de unul născut fiul lui Dumnezeu, Domnul nostru Isus Cristos, o putem susține prin aceea sfântă credință, despre care cu drept cuvânt zice sft. Ioan gură de aur: *»Speranța noastră este biserică, adăpostul nostru e biserică și mântuirea noastră tot numai biserică«.*

Precum se știe dlor, biserică ne-a fost totdeauna acel puternic stimul dela care a emanat nizuința dezvoltării puterilor noastre sufletești, și cultura celor mai mari interese ale noastre, cultura intereselor religioase morale-naționale și patriotice, cărora avem a mulțumi atât vechia noastră existență prea adese ori greu amenințată, cât și progresele ce am ajuns în mersul nostru spre înaintare.

Și precum în trecut așa și în viitor, tot numai biserică va fi, domnilor, asemenea factor de lumină și de cultură religioasă morală, dar numai dacă o vom îmbrățișa și noi cu dragostea cu care au îmbrățișat-o și fericiții noștri părinți, dacă vom ține și noi la ea cu aceeași tărie și căldură cu care au ținut acei fericiți părinți; precum și dacă sublima ei misiune culturală o vom mai întări și prin dezvoltarea școlii confesionale conform cerințelor timpului. Căci precum biserică a întemeiat școala, pe care cu mari jertfe o și susține, tot asemenea în fața împrejurărilor schimbate și școala are a sprijini biserică ca pe maica sa.

Pentru a conlucra împreună la conservarea, întărirea și dezvoltarea acestor așezăminte sfinte și prin ele la ajungerea posibilului bine vremelnic și a fericirii eterne, după cari oftăm, ne-am întrunit și noi cei de o credință și de o limbă în acest congres național bis. în care culminează unitatea și solidaritatea noastră.

Chiar și numai din acestea vom înțelege dlor ce tezaure neprețuite sunt pentru noi biserică noastră națională și școala noastră confesională, concretizate îngrijirii noastre și tot asemenea vom înțelege dlor, că este nu numai datorința dar și interesul nostru bine înțeles a conserva și a dezvolta acestea în folosul nostru și al iubitei noastre patrie precum au făcut aceasta în toate timpurile și fericiții noștri înaintași.

Pentru a conlucra cu bun succes la conservarea și întărirea acelor prețioase tezaure părintești este neapărat de lipsă dlor, ca în toate sfaturile noastre să urmăim înțeleptelor învățături a le sftului Apostol Pavel către Efeseni: *»Ca fii luminii să umblăm răscumpărând vremea, căci zilele rele sunt«.* Cu alte cuvinte să avem în vedere greutatea timpurilor în cari trăim și mai ales felurile curente periculoase contra bisericii și așa în toate lucrările noastre să ne inspirăm de lumina cea adevărată a aceluia carele a zis despre sine *»eu sunt lumina lumii«*, alegând ceea ce e bun și folositor și lăpădând ceea ce e rău și păgubitor.

Inspirați de acea lumină și ținând cu tărie la sfințenia celor eterne și nestrămutate ale credinței, să stăruim dlor mai ales la forma, regula și ordinea după cari să conlucrăm și noi la conservarea intactă a celor sfinte. Căci una este sta. credință religioasă care este eternă și nestrămutabilă, ca și întemeietorul ei, dnul nostru Is. Christos, și alta este forma, regula și ordinea după cari și prin cari avem a conlucra și noi la întărirea aceleia credințe religioase din care emanează îndemnul, puterea și tăria sufletului, în nizuințele și lucrările noastre spre scopul ce urmărim.

Numai lucrând așa vom putea dlor înfruntă și paraliza periculoasele curente ale timpului și vom ajunge a ne întări tot mai mult în sfta credință cu a cărei putere vom învinge obstacolele ce ar stă în calea înaintării noastre.

Prin asemenea lucrări folositoare sufletul nostru se va inspira tot mai mult de puterea cea mare a credinței care învinge toate, ba după zisa sftei evanghelii: *»Strămută și munții«*, iar prin credință sufletul nostru se va încălzi și de sacrul foc al dragostei creștinești din care rezultă toate cele bune și folositoare. De aceea toate conzultările noastre să emaneze numai din adevărata credință și dragoste creștinească, spre mărirea lui Dumnezeu, spre folosul bisericii noastre celei vie și al patriei noastre iubite.

În firmă speranță, că așa vom și urmări în toate lucrările noastre pe cari și bunul Dumnezeu le va binecuvânta, declar sesiunea congresului nostru național bisericesc ordinar pentru periodul în care ne află, de deschisă.

În mai multe rânduri vorbirea este întreruptă de aprobări.

I. P. S. Sa Mitropolitul chiamă la biuroul interimal pe secretarii M. Voileanu, I. Pinciu și I. Georgea din cler; dr. G. Proca, dr. Miclea, dr. G. Ciuhandu și dr. Ionescu. Se dă cetire apelului nominal și deputații își prezintă credenționalele.

Se constată prezența a 62 deputați. Dintre deputații aradani lipsesc dr. N. Oncu, dr. I. Suci, V. Tomici, dr. G. Popa și F. Leuca.

Congresul se declară apoi împărțit în trei secții, după diecese, având secția Ara-

dului să verifice pe archidieceșani, Caransebeșeni pe aradani iar archidieceșanii pe caransebeșeni.

Sedința II se hotărăște pe Luni la 10 ore a. m.

După ridicarea ședinței membrii congresului s'au dus în corpore la reședința mitropolitană, unde prin graiul cavalerului semptemvir *Pușcariu* au adus omagii înaltului prelat.

I. P. S. Sa a mulțumit foarte emoționat și a ținut apoi o duioasă vorbire privitoare la greutățile prin cari trece biserică și a arătat datorințele mari, ce ne incumbă tuturor.

Membrii congresului s'au prezentat d'asemeni și la episcopul Caransebeșului, unde a vorbit archimandritul *Aug. Hamsea* iar la episcopul Aradului a vorbit protosințelul *Badescu*.

Spiritul, ce domnește, este înălțat și de pace!

Procesele „Poporului Român“ — sistate! Sâmbăta trecută, aveà să se dezbata înaintea Curții cu jurați din Budapesta *trei* procese de presă intentate contra redactorului responsabil al »Poporului Român« dl *Dimitrie Birăuș*. Ceeace s'a întâmplat însă în dimineața procesului a făcut senzație generală. S'a prezentat adică prim-procurorul și fără vre-o motivare »acceptabilă,« și-a retras acuzele. La aceasta tribunalul a sistat procedura.

Bunăvoința aceasta a dlui Polónyi față de un »agitator român« e comentată în diferite forme. »Népszava« dela 14 l. c. însoțește aceasta știre cu următoarele reflexiuni:

»Peste tot nu înțelegem, mărinimia aceasta a procuraturii față de *Dimitrie Birăuș*, »agitatorul«. Desigur, pentrucă noul »partid țărănesc român« înființat acum în urmă și prin dl *Birăuș*, și-a început activitatea în urma înțelegerii prealabile avută cu guvernul, care are acum nevoie de *Dimitrie Birăuș*. Polónyi a dat în urmărea aceasta ordin și procurorul său îndată a sistat *trei* procese de agitație la ordin mai înalt, precum e gata în orice moment să intenteze alte *trei*, tot la acest ordin mai înalt.

Nu ni-e este scopul să bănuim pe nimenea, ca să nu se creadă însă că stăm în față cu vre-o schimbare de sistem a guvernului, ne vedem îndemnați a vesti tot în legătură cu aceasta știre, că pe când dl Polónyi în Budapesta sistează *trei* procese împotriva »Pop. Rom.«, procurorii săi din Oradea-mare intentează împotriva »Tribunei« tot *trei* procese, bagseama ca să echivaleze pierderea sa de acolo.

SITUAȚIA.

— Dela corespondentul nostru. —

Budapesta, 14 Octombrie.

După cele câte-va ședințe ale camerei a urmat iarăși o scurtă suspendare a lucrărilor parlamentare. Să profităm de această clipă de relativă liniște pentru a examina situația politică generală.

După grelele crize ale anilor din urmă am intrat într'o epocă de liniște, de stări politice normale. Oare starea aceasta-i dăinuitoare? Nu. Știm cu toții, că-i numai o pauză, o suspendare, o amânare a crizei. Ea este o epocă de »pregătire« cum a zis un membru al guvernului. Ce se pregătește în timpul acesta? Noul asalt al partidului kossuthist dat instituțiilor comune dintre Austria și Ungaria.

Prespectivele acestui atac sunt ciudate aproape enigmatice. Majoritatea actuală a parlamentului este kossuthistă. Dar el trăiește împreună în aceiaș »coalitție« cu aderenții comunității cu Au-

stria. Această coalizare a partidelor celor mai eterogene, diametral opusă este cât se poate de nefirească, nelogică și ciudată. Și nici o explicație, nici o justificare ori cât de măiastră a capilor guvernului nu ne poate împăca pe un om gânditor și serios. Hotărât, această întovărire nefirească rămâne caracteristica principală a guvernului și partidului dela putere. Câtă vreme ei au luptat uniți în opoziție, alianța lor a fost justificată prin comunitatea antipatiilor lor îndreptate în contra partidului liberal și mai ales a unei persoane pe care o temeau mai decât o urau: Tisza István. Dar odată scopul ajuns, Tisza răsturnat, calea partidelor de opoziție li-se desfăcea în chip natural. Singurul element care-i adună erau antipatiile, nu și simpatiile lor politice, a programelor lor pozitive.

Uniți în opoziție, la guvern diferența și divergența partidelor din coalizie trebuie să se ivească tot mai tare. Era fatal, ca cele două partide cu programe atât de opuse, kossuthiști de o parte și andrássiști cu »populari« (lux a non lucendo) de altă parte, trebuie să se apropie de o altă astfel, că multe din aceste partide trebuie să cedeze mai mult din punctul său de vedere, apropiindu-se de celalalt. Intr'adevăr, avem privilegiștea ciudată că majoritatea, kossuthiștii fac politică deakistă. Aceasta a constat-o și un fost președinte al acestui partid, Ludovic *Mocsáry*.

Expozeul cel mai nou al ministrului-președinte Wekerle a exprimat același lucru.

Avem curajul, a zis, de a nădujdu și astăzi, că vom izbuti să obținem un compromis favorabil cu Austria. Un guvern deci care cuprinde pe Apponyi și Kossuth nădăjduiește să înoiască compromisul cu Austria. Cuvintele ministrului președinte au fost acoperite de aplauze generale, după cum ne spun raporturile parlamentare.

Dimpotrivă, o întrerupere a lui Lengyel Zoltán reclamând »Teritoriul vamal autonom« nu a stârnit nici o mișcare, a lăsat pe marele partid kossuthist mut, iar ministrul-președinte a ocolit-o cum ocolești o piatră pe care ți-o aruncă vre-un netrebnic în cale.

Care să fie sfârșitul acestei nesimțite prefaceri a partidelor? Mulți prevăd o dizidență în sânul partidului kossuthist care va desface partidul într-o fracțiune mai mare, prietenă compromisului și într'alta mai mică, cuprinzând elementele mai vi-oaie, mai neastâmpărate și mai credincioase programului primitiv al partidului.

Situația coaliției croate.

Schimbările politice din Croația au multă asemănare cu cele din Ungaria. Și acolo ca la noi au existat două tabere mari, una binevoitoare unei comunități cu Ungaria, cum a fost partidul liberal la noi și alta compusă din elementele mai radicale cerând deplina independență și ceva mai mult, reconstituirea Croației celei mari, care se va alcătui din provinciile următoare: Croația, Slavonia, Dalmația, Bosnia și Herțegovina. Sistemul de alegeri corupte, și pe de-asupra o aspră și medievală censură a presei a ținut multă vreme înăbușită mișcarea aceasta! Odată cu partidul liberal însă, a căzut și partidul zis național din Croația. Și acolo răsturnarea s-a făcut printr'o alianță, o coaliție a duor partide, rezoluționiștii, aderenți ai comunității cu Ungaria și Starcevicianii cari s-ar putea numi kossuthiști croați. Dar opuși la putere, aceștia din urmă au dovedit mai mult scrupul și mai multă cinste politică decât kossuthiștii unguri. Ei refuză de a conlucra cu rezoluționiștii, ceia ce-i pune pe aceștia într'o situație penibilă. Neavând majoritatea, ei nu pot da guvernului sprijinul parlamentar îndestulitor. Aceasta-i cauza faptului, că guvernul

croat încă nu a convocat dieta. Se svonește, că împăratul va disolva dieta croată și va numi un *comisar regesc* pentru guvernarea țării. De sigur, acesta ar fi mijlocul cel mai nepotrivit de a combate un curent politic care în definitiv va trebui să biruiască, căci idealul lui politic cuprinde tot ce-i mai firesc, tot ce-i mai drept și mai rațional: unirea într'un stat a tuturor celor pe care-i strânge aceiași limbă și aceiași cultură.

O hotărâre a comitatului Maramurăș.

Din comitatul Maramurășului cel atât de cutropit de jidovime, cu două populații atât de umilite economiceste și atât de tânjitoare ca sentiment național, Rutenii și Românii, primim o știre cam barocă. Congregația acestui comitat a hotărât două lucruri guvernului: un institut geografic unguresc și — măsuri împotriva presei naționalităților. Foile ungurești nu ne spune dacă Românii au făcut vre-o împotrivire acestei hotărâri. Aceasta nu ne-ar miră de altcum, cunoscând starea de înspăimântătoare indolență națională a clasei culte românești, grăitoare de limbă ungurească, a Maramurășului.

Hotărârea aceasta pare a fi răsărită din mîntea unor Pap Simon, Român maghiarizat și a lîghilor stăpânitori în comitat.

Din România.

Membrii comisiunii a imperiului german, rămași în România spre a studia starea economică din România au fost primiți Mercuri în audiență de M. S. Regele la castelul Peleş fiind reținuți și la dejun.

După aceea membrii comisiunii au vizitat fabricile din Azuga, salinele dela Slănic, puțurile de petrol dela Câmpina etc.

Joi au făcut vizite d-lor ministrii aflători în Capitală, iar eri însoțiți de domnul Kiderlen Wächter, ministru plenipotențiar al Germaniei, au vîtat expoziția.

Duminecă a asistat la defilarea trupelor în Ploiești.

Măne membrii comisiunii se vor duce la Constanța, ca să viziteze portul și apoi se vor întoarce în Capitală.

Inaugurarea statuei lui Alexandri. La marea solemnitate a desvăluirii statuei marelui poet al neamului românesc Vasile Alexandri, corul ceremonial al Mitropoliei, de sub conducerea d-lui D. Dimitriu, va executa mai multe bucăți între care și Latina execută și Steluța.

O parte din bucățile pe care le pregătește corul Mitropolitan vor fi executate cu acompaniamentul excelentei orchestre a Conservatorului, sub conducerea d-lui Enrico Mezetti, directorul Conservatorului.

Din străinătate.

In culisele dela Ildiz-Kiosk.

Boala Sultanului. De câte-va săptămâni, știrile unei grave boli a Sultanului umblă prin toată Europa. Se publică buletini cari se contrazic între ele și în ce privește diagnosticurile, uremie, cancer la rinichi etc., ele sunt reductibile dar nesigure. Intr'o zi s'a anunțat că Abdul-Hamid ar fi în agonie, a doua zi că a fost văzut la Selamlık...

Va muri! El mai poate ține încă cât-va timp: constituția-i nervoasă e capabilă să reziste dincolo de prevederile normale... Dar este extrem de uzat, minat... Poate, dintr'un minut într'altul, să dispară.

Pe câtă vreme această dramă întunecoasă face mare zgomot prin lume, și pe câtă vreme consecințele unei eventualități fatale sunt, pretutindeni în Europa, obiectul unei neliști, la Constan-

tinopol nu se știe nimic. Supușii credincioși ai lui Abdul-Hamid nu știu că stăpânitorul credincioșilor este în primejdie. Ziarele turcești n'au dreptul să menționeze boala; medicii germani sunt ținuți la discreție, stăpânii palatului priveghiază să nu se afle de cât puține lucruri sau mai bine zis, nimic.

Mehmed Reșad Effendi. Printre această mulțime care nu are știri despre Abdul-Hamid, se află un personagiu a cărui ignoranță e tragică: acesta este Mehmed-Reșad-Effendi.

Cine este el? Moștenitorul presuntiv al tronului.

S'a născut la 3 Noemvrie 1844: este în vârstă de 62 de ani, și își așteaptă rândul la domnie, dar îl așteaptă precum un prizonier își așteaptă libertatea. Moartea lui Abdul-Hamid îl va scoate dintr'o închisoare ca să îi dea puterea supremă. De ani de zile, închis în haremul său, n'a văzut nimeni altul decât pe femeile, pe sclavele, pe păzitorii săi. Altă conversațiune, n'a avut. N'a citit nimic, cărțile ca și ori-ce tovarășie îi erau oprite. Nu-l cunoaște nimeni, nu se știe nimic despre dânsul, precum nici dânsul nu știe de alții. Poate că a uitat, tot așteptând, destinul ce îi era promis. Va fi într'una din zilele acestea, Sultan; în prezent, este un mort în fundul unei groape.

În celelalte țări ale Europei moștenitorii presumptivi sunt pregătiți pentru meșteșugul lor regal... Abdul-Hamid a voit ca toți moștenitorii săi posibili, frați, veri, nepoți, să fie ținuți în de-părtare, sechestrați în ignoranță și în izolare; a crezut că siguranța sa reclamă această precauțiune.

Mehmed-Reșad-Effendi este al treilea fiu al Sultanului Abdul-Medjid. Chiar în zilele domniei unchiului său Abdul-Aziz, pe când fratele său mai mare Murad, pe atunci moștenitor presuntiv, era aclamat de Orient, și sărbătorit de curțile europene, Mehmed-Reșad-Effendi era lăsat la o parte, nu primea nici o instrucție și vegeta. După căderea lui Murad și suirea pe tron a lui Abdul-Hamid, totul a fost organizat astfel ca să i-se slăbească inteligența-i, să i-se distrugă facultățile, forțele pe care ar fi putut să le aibă. Acum închis în haremul său, este diabetic, și poate mai bolnav decât Sultanul, poate va muri înaintea lui.

Acesta este moștenitorul presuntiv oficial.

Iusuf-Izedin-Effendi. Oare va fi dânsul care va urma pe tron, dacă va trăi? Nu se poate afirma. Nu se crede, că lucrurile se vor petrece în liniște la moartea lui Abdul-Hamid. Se prevăd turburări, dificultăți externe, intrigi de palat; mari poftă așteaptă ocaziunea să fie satisfăcuți. Țara pare anemică.

Cine va fi deci moștenitorul lui Abdul-Hamide.

Poate Iusuf-Izedin-Effendi... Acesta este fiul cel mai mare al lui Abdul-Aziz. Are 49 de ani. E mai puțin ignorant decât Mehmed-Reșad-Effendi. Șansa unei puține libertăți de care se bucură fără îndoială că o datorește faptului, că nu este oficial moștenitorul presuntiv.

Dar' nu e o independență propriu zisă!...

La moartea tragică a tatălui său, avea 19 ani, Abdul Aziz îi dăduse o educație îngrijită. În urmă, prin fericite împrejurări nu i-a fost rezervată soarta lui Murad și a lui Mehmed-Reșad-Effendi. A fost în curent cu afacerile imperiului și cunoaște politica Europei.

O era nouă va începe pentru Turcia în ziua, când va deveni dânsul Sultan.

Să precisăm. Constituția, acordată la început și apoi retrasă de Abdul-Hamid, va fi îmbunătățită, lărgită și pusă în vigoare de noul stăpânitor al imperiului. Astfel își va inaugura domnia. O va respecta și o va face să fie respectată de toți. Va fi un suveran liberal.

Despre și pentru Bucovina.

Cetesc cu predilecție *Viața Românească* (Iași) și mai ales articolele relative la viața neamului nostru din toate țările, căci același este el pretutindeni și pentru a lui soarte, inima ne palpită.

Și am aflat, nu fără surprindere, în numita revistă, un articol: »Evoluția politică în Bucovina«, de dl *Aurel cav. de Onciul*, despre care nu știam că aderează la direcția acelei prețioase reviste, după ce despre d-sa s'au spus următoarele 1):

»Și în agonia de moarte a bietului popor român bucovinean vedem, cum mulți din acea așa numită inteligență română, cum mulți din fii săi (*Dr. Aurel cav. de Onciul*, *Dr. Florea Lupu*, *Baron Georg Vasilescu*, *Nicolai Vasil (es) co*, *Pthuleac (Pihul)*, *Teutu*, *Cantemir*, etc... sunt un leghion), productul unei creșteri rele, stricate, corupte, ridică chiar și pumnalul, sub cuvânt că lucrează pentru popor — sârmanul popor, cât de mult este el luat în răs și batjocură — ca să lovească, conduși de motive egoiste, mârșave, personale, în inima națiunii lor«. (Pg. 185).

Dar să-l lăsăm pe dl *O.* și lumina în care e pus (fără să mai amintim de metehnele cunoscute din presă, de filosofia politică a »Privitorului« în jurul alegerii sale de deputat, de tristul rol al ziarului »Timpul«, de desavuarea din partea d-lui *T. Maiorescu*, etc. etc.) și să vedem de studiu său din »Viața Românească«.

Acel studiu, de întindere de 7 pag. de revistă cuprinde capitolele: »I Starea la incorporare, II Era absolutismului și III Era constituțională«, ne dă gata tot trecutul și prezentul țării noastre, »dela încorporare«.

D-sa spune 2):

»Caracterul țării noastre acesteia era românesc, limba română fiind 3) limba oficială și cea mai răspândită 3) în țară. Populațiunea însă nu era curat (3) română, ci amestecată. Toate știrile contemporane anintesc între locuitori pe lângă Români și Armeni, Jidovi, Țigani și Ruși. Numărul Armenilor, Jidovilor și Țiganilor s'a constatat cu prilegiul recenzământului făcut de generalul Splényi la anul 1776, aflându-se între 17,601 de familii cu aproape 70,000 de capete, 58 de fam. armenesti, 526 jidovești și 294 țigănești; raportul între Români și Ruși a rămas însă neconstatat, numărându-se țărani, fără a-i deosebi după limbă. Deosebirea aceasta fu trecută cu vederea în împărțirile generalilor Splényi și Enzerberg,

1) Rutenizarea Bucovinei și cauzele desnaționalizării poporului român de »Un Bucovinean«, după date autentice. București. Ed. »Minerva«.

2) »Viața Rom.« I. 7 p. 80—81.

3) Sublinierea noastră.

ele numai de Moldoveni, ceea ce a făcut a se crede, că în Bucovina pe timpul încorporării existau numai țărani români. În terminologia austriacă însă termenul »Moldovean« nu are înțeles etnic și geografic... Știri mai precise asupra raportului între Români și Ruși ne dă numai geometrul Budinszky, însărcinat de împăratul Iosif II cu descrierea țării, care la 1783 raportează, că în Bucovina »se vorbește mai mult rusește și că cam numai a patra parte vorbește românește«. Relațiunea aceasta neintemeiată pe date statistice și deci arbitrară, va fi de sigur exagerată...«

Față cu laconica utilizare a statisticii și considerând scepticismul cu aer științific, al autorului, că ori cât s'ar putea porecli de precise datele și concluziile sale, noi nu ne putem opri de-a le pune față în față cu altele; căci, e vorba, de a se stabili, dacă e cu puțință și »devărat, că dintr'o țară curat românească (Moldova) răpindu-se o provincie, română, »fiindu-i limba oficială« română, într'o sută de ani aceea și-a schimbat fața, cu... toată grațiozitatea și sprijinind binevoitor al stăpânirii, pe care, cum vom vedea, îl atribuie dl *Onciul* »civilizatoarei« Austriei?

Pentru a cunoaște păcatele trecutului și pentru a putea aprecia »virtuțile« acualilor »conducători politici« ai Românilor din Bucovina, vom argumenta cu datele ce ne stau la îndemână.

În lucrarea citată 1) ni-se spun în chestia istorică din vorbă următoarele:

»Editorul lui Splényi, *Polek*, este surprins (fält auf) că Splényi nu vorbește în raportul său asupra țării și de Ruteni. Surprinsul istoriograf, dl *Polek*, însă un adorator respectuos al rutenizmului modern citează apoi o glosă, pentru noi necontrolabilă în original, a unui editor, pusă la 1776 pe manuscriptul lui Splényi și care zice, că Rutenii sunt, dar numărul lor este mai mic (minder beträchtlich) decât al Moldovenilor 2)... Luând ca ajutor statistica făcută la 1775 de Splényi, asupra locurilor statistice publicată tot de *Polek* sub titlul »Ortschaft-Verzeichniss der Bukovina, Czernovitz 1893«, am ajunge la rezultatul, că Rutenii erau abea la vre-o 2000. Toate familiile bucovinene erau însă, fără negustori, fără Ovrei și Țigani, așadar numai Români și Rutenii, la un loc 16.624... Familiile țărăimeii erau 14.992. Unde erau cele mai multe? Erau, firește, în: sate, iar satele erau, după Splényi, care împărțea țara în districte: în districtul Sucevei 142, Cernăuțului 119, Câmpu-

1) Rutenizarea Bucovinei p. 12 și 13.

2) Se știe că astăzi numărul Rutenilor a întrecut pe cel al Românilor din Bucovina; iar sporul cel mare provine și din imigrarea din Galiția, — în afară de binecunoscuta favorurilor și avantajilor oferite de regimuri aceluia neam. (Vezi și N. Iorga: »Neamul Românesc«. (Bucovina). — Nota noastră.

lungului moldovenesc 11, Câmpulungului rusesc 3. Conziderând apoi suprafața teritoriilor acestora azi, ajungem iar la rezultatul, că părțile române și nu altele erau cele bogate atât în sate cât și în oameni. Ori cât s'ar suci acest soi de istoriografi și politicieni renumiți, ajungem totdeauna la concluzia, că Rutenii nu formau pe timpul adnexării nici măcar a 70-a parte din toată populațiunea Bucovinei. Ei o dispăreau din vedere, precum foarte bine s'a exprimat Constantin Morariu...«

Din cele expuse ori cine poate vedea, că argumentația »științifică« a dlui *Onciul* nu întrece expunerile și temeinicia expuselor opului citat alături, ci din contră, par'că dsa umblă să se justifice de — lipsa de scrupol pentru întovărășirea cu elementele ruteno-ebree în politică; ori, poate având un real sentiment de simpatie pentru Ruteni, nu poate să nu le zimbească, în calitatea sa de... român.

Ori care ar fi, în definitiv, adevărul în chestiunile ce am relevat și dintre cari, pentru cele istorice credem că ar fi fost în măsură a se pregăti, a le studia, expune mai pe larg, mai temeinic și cu căldura inimii pentru neam dnul *Onciul* chiar, deocamdată — *alea jacta est!* și trecem la fericitoarea — după dl *O.* — »Eră a absolutismului« austriac.

Dl *Onciul* zice, cu o naivitate puțin adorabilă, că »cu drag ar fi adus ea (Austria) și coloniști din Moldova; dar încercările respective au rămas zadarnice«, și continuă apoi, că »totuși continuă mereu imigrarea spontană indeosebi din Galiția«.

Acî trebuie să se cutremure ori-ce suflet românesc, — căci e vorba de Galiția!

Vrea cetitorul mai multă clarificare?

Credem că nu e de trebuință!...

Recunoaște dl *O.* totuși, cu tot patriotismul său austriac, că sporul străinilor e în defavorul Românilor 1) și că »mazilii români așezați între Ruși uită pe încetul limba românească«, dar totuși, zice 2), că rutenizarea Românilor e un neadevăr.

Cum se armonizează acestea, noi nu înțelegem. Dar se vede că și în judecata dlui *O.* merge după »absolutism«, — fiind vorba de era absolutismului austriac în Bucovina.

Dl *O.* conchide prin a lovi în boerimea românească »slăbănoagă«, dar nu în cea »deutsch erzogen« din Bucovina, ci în cea română peste tot naționalistă, și exprimă dorința emancipării țaranului român, fără să fi dat semne pân'acum, că dsa, însuși român, prin întovărășia ebreo-ruteno-polonă (»democrată«!) din care facee parte politicește e capabil de a face ceva

1) Pagina 82.

2) Pagina 84.

OFTICA.

Conferență ținută de doctorul Al. Bolintineanu.

(Urmare și file).

Până aci, văzurăm cum noi putem să căpătăm boala. Să arătăm acum, ce se face cu individul care pe o cale sau alta a luat microbul, care a devenit prin urmare ofticos?

Lăsat neîngrijit, trăind în rele condiții igienice, spuneam mai sus; casă umedă, neluminată și neaerată, trăind în aglomerații etc. — boala îl va stăpâni din ce în ce, și bolnavul moare.

Nu mai putem crede azi, cum se credea mai înainte, că oamenii ce au trecut vârstă de 30 ani, nu mai iau boala, și că nici odată cineva nu moare ofticos după această vârstă.

Azi, sunt numeroase cazuri cunoscute, când bătrâni de 50—60—80 ani, au luat boala, de pildă purtând hainele unuia care a murit de oftică, sau dormind pe salteaua unuia ce a murit de oftică, sau etc. etc.

Intr'o statistică publicată în Rusia se vede că dintr'o mie de morți, au fost de oftică;

an	
23.45	dela 0—1
20.41	> 1—2
18.27	> 15—20
93.	> 60—70

La noi e răul obicei, ca după moartea cuiva — familia crezând că face pomană să împartă la unul și la altul lucrurile lui, pe când în realitate, — de cele mai multe ori nu face de cât împrumută boala.

Bine ar fi, dacă noi, în loc să socotim ca un rău desinfectarea obiectelor cu etuva — să vedem, să înțelegem adevăratul serviciu ce ni se face, căci prin căldura ei umedă se omoară toți microbii — așa că noi putem purta acele rufe sau haine, fără nici o teamă că ne vom molipsi când ele au fost bine trecute la etuvă.

Ne mai rămâne acum, să vedem ce putem face?, *Ce putem opera?*, întru ce privește Vindecarea unui individ care a devenit ofticos.

Înainte însă de a trece la această parte, stăruesc asupra celor ce am arătat și mai sus, asupra triumfului nostru în lupta cu baccilul oftice, când ne pregătim bine organismul, adevărat când îl hrănim bine, trăim în locuințe sănătoase etc. etc.

Nu trebuie să uităm aci, nici pe copilașii cari sunt născuți dintr'un tată și o mamă, care amândoi sunt ofticoși.

Sunt aceștia la sigur viitori ofticoși?

Sunt aceștia deci, condamnați prin însăși nașterea lor?

Nu, e răspunsul nostru, și iată argumentarea adevărată.

Un copil ce se naște din părinți ofticoși, e rar, e foarte rar să se nască cu această boală în el. Se naște însă, micuțul, cu ce?

Cu o slăbiciune, care îl face să ia cu mai multă înlesnire boala născătorilor lui.

Această slăbiciune a lui — *predispoziție cum o numesc medicii* — unită cu faptul că trăiește într'un acelaș mediu cu doi ofticoși — părinții săi, — care îl vor hrăni cu aceeași lingură cu care se servesc ei cari îl culcă pe perna pe care

se culcă ei, care îl sărută în gură (obicei rău, care ar trebui cu totul lăsat) etc. etc., atâtea și atâtea mijloace de a împrumuta micului lor copil, baccilii oftice, din ai lor.

Așa se explică, de găsim tuberculoși, pe copii născuți din părinții ofticoși.

Reiese cred lămurit de aci, că dacă îndată după naștere, copilul e scos din casa părinților săi, dacă e dat să zicem la o doică care e sănătoasă, el va eși pe deplin sănătos.

Se va veghea de sigur mai pe urmă la hrana lui, se va căuta a-l lăsa să trăiască în aer curat, la țară de pildă, căci cum zice un învățat francez:

»Orașele sunt mâncători de oameni.«

Fiind-că fu vorba de predispoziție, nu mă pot opri de a vă aminti și alte cazuri.

Vreau să vorbesc aci, numai de două dintre toate câte sunt cunoscute:

De tusa măgărească, și de Pojar.

La noi Români, e rău înrădăcinată credința — că medicul nu are ce să facă unui copilaș cu tusa măgărească, așa că boala trebuie să-și facă veacul ei; că dacă e pojar, e vorba de o boală ușoară pe care o vindecă și părinții lui singuri, prin flanele roșii puse pe burta bolnavului, prin faimosul ceai de paparoane etc. etc.

Din nenorocire, sunt uniți la această părere și unii medicii, cari de sigur, nu au practica unor asemenea boale, care de sigur nu au urmărit nici odată asemenea bolnavi.

Boala să-și urmeze cursul...!!!

Dacă e așa, acest medic: nu trebuie să mai îngrijească o *Pneumonie*, fiindcă și aceasta e o boală care trebuie să-și facă veacul ei.

să ne întărim caracterele, iar cunoștințele câștigate să le depunem pe altarul sacru al neamului nostru și al patriei comune.

— **Lupta pentru salarii a culegătorilor din Arad.** Duminecă după-amiază s'a pus capăt într-o adunare foarte zgomotoasă a culegătorilor tipografi din Arad unei agitațiuni, ce ține de mai multe zile între culegători și care amenință cu o nouă grevă tipografiile și în special ziarele ce apar în Arad. Culegătorii din Arad și-au formulat adică drept pretenziune urcarea minimalului dela 24 cor., cât au azi, la 28 cor., săptămânal, iar patronii s'au învoit numai la 26 cor., ceea ce se și ratificase de mai înainte prin conducerea centrală a culegătorilor, din Budapesta. O parte a culegătorilor din Arad, n'au vroit însă să respecte înțelegerea făcută deja între patroni și conducătorii lor și încă Sâmbătă amenințau cu greva. În urma mai multor consfătuiri ce au avut loc între patroni și reprezentanții muncitorilor, culegătorii au ținut adunare generală Duminecă, unde după lungi și agitate capacitări, a triumfat spiritul mai împăciuitor; propunerea care avea drept urmare declararea grevei a căzut cu 61 voturi contra 62 *adică cu un vot!* Astfel s'a pus pace între patroni și culegători pe doi ani de zile, și nu pe 3 și jum. cum era învoiala din Budapesta.

Chiar și pacea aceasta însă, care n'a prea mulțumit pe culegători, înseamnă grele sacrificii pentru patroni și pentru întreprinderi. Pentru «Tribuna» de ex., pacea înseamnă o nouă sarcină de 1500 cor., după ce în cei doi ani salariile muncitorilor ni-au îngreunat budgetul într'adevăr până la — insuportabilitate.

Ar trebui să fie și aceasta împrejurare un îndemn, pentru o mulțime de oameni cărora le place să citească ziare, dar nu le place să plătească.

— **Înmormântarea unei mari artiste.** Duminecă a avut loc înmormântarea tragedianei Adelaide Ristori.

Au asistat ministrul Gianturco, sub-secretarul stat Chinfelli, primarul orașului, reprezentanții autorităților și un mare număr de notabilități literare și artistice.

Printre numeroasele coroane s'a observat aceea a reginei-mame și a municipalității. O mare mulțime se află pe tot parcursul cortegiului.

— **Aviz măiestrilor și meseriașilor români din Arad!** Pentru a putea statori programa activității secțiunii meseriașilor din sinul «Asociațiunii aradane» rog pe toți meseriașii români aradani, ca Vineri în 6/19 Octombrie seara la 8 ore să se prezinte în sala mică dela «Casa Națională». — *Ioan Costa*, prezid. secțiunii.

— **Aventura unui prinț rus.** Prințul Alexici a avut o aventură de tot ciudată în săptămâna trecută pe când se afla în Paris. După dejun plimbându-se pe bulevard și fumând țigăre obicinuită, deodată se apropie de el un domn elegant îmbrăcat și-i cere foc.

— **Îți pot servi chibrite** — spune prințul și scoate din buzunar o cutie cu chibrite, de o extra ordinară frumusețe și în mod politicos îi aprinde sugărea. Necunoscutul mulțumindu-i îi zice următoarele:

— Permite-mi — mă rog să privesc mai de

aproape aceasta cutie. E foarte frumoasă și în adevăr un lucru de artă.

Prințul i-o dădu, iar străinul începu să o învârtască în mână și încercă să sporească vorbele.

— Admirabil! Pentru domnitori! Deamnă de un prinț! — și alte vorbe spunea. Dar cu toate acestea nu voia să-i dea cutia. Când nu mai avu ce să vorbească îi zise:

— Rus?

— Nu de tot — fu răspunsul ironic, dar în acest moment cine-va dădu necunoscutului un ghiont.

— Mizerabil! Nici nu-ți ceri scuzele? — strigă necunoscutul, care converză cu prințul și amenințând cu bâta fugi în urma celui ce i-a dat un ghiont. Dar nici prințul n'a fost leneș, a fugit și el în urma necunoscutului său, pe care îl ajunse în momentul, când un domn în haine negre îmbrăcat îl prinse.

— Alteță, e un vechi cunoscut de al nostru — zice închinându-se domnul îmbrăcat în haine negre. Domnul îmbrăcat în haine negre era dedectiv rus și prințul nici nu crezuse să fie atât de bine păzit.

— **Amanții fugari.** Cetitorii noștri își amintesc de aventura tragi-comică, a cărei eroi sunt generalul rus Outchakoff, soția acestuia și amanțul soției generalului, căpitanul Essipoff.

Am arătat cum cei doi amanți, care se aflau la Geneva, aflând că bărbatul înșelat le-a dat de urmă, s'au imbarcat de grabă și au plecat la New-York. Acolo, în urma sfaturilor date de comisarul imigrațiunii, s'au reîmbarcat în aceeași zi și s'au reîntors în Europa, în timp ce generalul Outchakoff îi căută prin New-York hotărât fiind să-i ucidă îndată ce-i va găsi.

O telegramă sosită aseară ne aducea vestea că cei doi fugari îndrăgostiți au fost zăriți zilele acestea la Londra, într'un otel dintr'o stradă lăturalnică.

Un reporter al ziarului «Daily Mail» a reușit cu multă greutate să-i interviezeze.

Amanții au spus reporterului că sunt urmăriți pas cu pas de agenții generalului și că preferă să moară împreună decât să fie despărțiți.

— Nu poate fi vorba să ne întâlnim cu generalul — a spus căpitanul — pentru că generalul e decis, nu să se bată în duel cu mine, ci, după cum a declarat, el e decis să mă ucidă ca pe un câine, iar în ce privește pe iubita mea, el a jurat că o va închide într'o casă de nebuni.

Soția generalului a declarat că a lăsat generalului averea sa personală, aproape 1.250.000 fr., că i-a înleznit obținerea divorțului, dar că nu voiește să-l mai vadă cu nici un preț.

După ce reporterul se retrase, amanții se suiră într'un automobil și plecară nu se știe unde.

Agenții generalului Outchakoff, care pândeau în jurul otelului, voră să-i urmărească, dar le perđu îndată urma așa că generalul, care va sosi peste două zile la Londra va trebui să înceapă din nou cercetările.

— **Moarte.** Din Sasca-română ni-se scrie: că Leuca alui Măntoane, o gingașă ființă, admirată pentru frumuseța ei, a murit în etatea de 16 ani, și la un an al căsătoriei sale, lăsând în urmă-i un copil de trei săptămâni. Odihnească în pace!

— **Iubire fraternă tragică.** Ziarele din Paris aduc știrea despre un sacrificiu de soră, foarte mișcător. Dna Bècheux, casiera administrației ziarului «Phare de la Loire», care apare în Nantes, Marți înainte de prânz s'a depărtat de tot fără veste din biuro. Mercuri administrația a fost înștiințată ca d-ra Bècheux s'a aruncat în Loire. S'a dus cu trăsura până la țerm, a plătit birjarul și i-a dat drumul. Apoi și-a așezat pe țerm pălăria și geanta și s'a aruncat în apă. Trecătorii au observat intenția de sinucidere, și peste câteva minute au scos-o din apă; dar era deja moartă. Fratele fe-

tei, era perceptor în orașelul Bonaye, în vecinătate de Nantes.

Tinărul a plecat imediat la Loir și se aruncă în apă. L'au scos și pe el imediat, dar mort, îl omorise apoplexia

Intre cele două sinucideri e o legătură motivată. D-ra Bècheux luase mai multe mii de franci din casa încrezută ei, pentru-ca să restituie banii defraudați de fratele său. Când a văzut că-i e imposibil să pună la loc acești bani, s'a aruncat sermana față în apă. Fratele ei îi urmă muncit de remușcări.

— **Cea mai plăcută alifie** pentru înfrumșetarea feței damelor, care cu tot dreptul poartă atributul de «neîntrăcut», e fără îndoială vestita alifie *Crema Cornelia* a lui *Leszkovác*, care e înfrumșetarea feței damelor de pe întregul rotogol al pământului. Cel mai sigur mijloc contra pistruielor de pe obraji și delaturarea bibircelor. *Crema Cornelia* se folosește nu numai la obraji, ci ea netezește și albește și pielea grumazului, a umerilor și a mânelor, dându-le o fineță deosebită.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 15 Octombrie.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100-clgr.)	7:30 — 7:31
Secară pe 1907.	6:65 — 6:66
Orz pe 1907.	7:15 — 7:16
Cucuruz pe Iulie	6:03 — 6:04
Cucuruz pe 1907	5:19 — 5:20
Grâu pe Aprilie 1907	7:56 — 7:57

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octombrie 1906	7:26 — 7:27
Grâu pe Aprilie 1907	7:51 — 7:52
Secară pe Aprilie 1907.	6:61 — 6:62
Ovăs pe Octombrie	6:86 — 6:87
Cucuruz pe Iulie	5:03 — 5:04
Cucuruz pe 1907	5:16 — 5:17

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrani, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 112—113 fil.; bătrani mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 119—120 fil.; calitate sârbească: gre-părechea peste 260 kgr. 122—123 fil.; mijlocii părechei. 250—260 kgr. greutate 126—127 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

Cel mai sigur medicament contra tusei, răcelii și regeșei este

zăharul lui RÉTHY

— ce se capătă în ori care farmăcie. —

Prețul unui borcan 60 fil. Să se ceară numai zahărul lui Réthy. Cinci flacoane trimite pentru 8 cor. cu porto cu tot.

Preparatorul RÉTHY BELA farmacist, Békéscsaba.

INMORMĂNTĂRI

cu pietate religioasă, pe lângă supraveghierea noastră personală, în toate prețurile, cu frumoase decorări de dolio, în mod corăspunzător.

Exhumare și transport de cadavru în toate părțile necunoscând nici piedici, nici distanță.

CSUTAK KÁROLY és FIA

primul institut de înmormântare

ARAD, piața SZABADSÁG nr. 20,

(palatul contelui Nádasdy).

— Telefon 37, serviciu de noapte (la locuință): 339. —

Cunune pentru posminte și pantlici pentru cunune pentru ziua morților și pentru ori-care altă ocazie, cu inscripții în ori-ce fel de execuție, recomandăm împodobirea și iluminarea criptelor după cheltuiala ce o vreți.

SIGRIE de LEMN și METAL

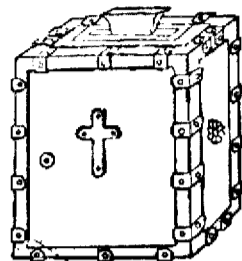
și obiecte de aranjament de tot soiul.

Imprumutăm decorațiuni, catafalc, dric funebru în ori-ce alte obiecte necesare la o înmormântare.

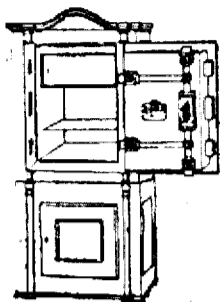
Spriginul marelui public: Csutak Károly és fia. Il cer cu profundă stimă.

Fabrică de casse de bani și tresore a lui
GELLÉRI ÉS SCHULLER
Budapest, VII., Dob-u. 63.

Se fabrică: casse de bani scutite de foc și spargeri puxe de bani pentru biserici, dulapuri

(scrine) pentru biblioteci și păstrarea documentelor, pentru matriculanți, odăi și scrine cu pereți îmbrăcați în otel. Mare magazin permanent. Catalog gratis și franco.

Incunoștințare.

Aduc respectuos la cunoștința onoratului public, că în Arad, strada Boczkó nr. 5 în 11 Octomvrie am deschis sărbătorește

hotelul la „Vulturul Negru“

edificat în stil modern cu 21 camere cu gust arangiate, și vor sta la dispoziția onoratului public.

Spre orientare im iau voia să comunic, că la mine se va găsi zilnic **bere proaspătă de KÓBÁNYA**. În toată Vinerea **zamă de pește**, în toată Sâmbăta **gustare proaspătă de porc, cuină admirabilă și beuturi escelente**. — Camerele sunt iluminate cu elicitricitate și se pot căpta cu unpreț dela 1.60 cor. în sus.

Im iau permisia să mai amintesc, că mă voi strădui din toate puterile, ca oaspeții mei să fie pe deplin mulțumiți, deci rog să mă și sprijinească.

Cu deosăblită stimă

IGNATIE PAȘCA,
hotelier și ospătar.

→ Tramvaiul circulă până înaintea hotelului meu. ←

CINE E BOLNAV!

La moment alină și necondiționat vindecă tușă, respirație grea și durere

SIRUPUL DE MUNTE de cap
PENTRU PIEPT

a farmacistului **BALLA**

renumit, recomandat de medici și care face cel mai bun efect.

La moment împiedecă tușă convulsivă, tușă măgărească, durere de piept, greaua respirație, astma, trocnă, febrintea și regușală.

Sirupul de munte pentru piept a lui **BALLA** descris mai sus se aduce în circulație în două forme.

Numai pentru cei în etate și pentru copii de 12 ani în sus. Zilnic câte 4 linguri. La copii de 12 ani în sus tot așa. Prețul 2 coroane.

Numai pentru copii de 12 ani în jos. Zilnic 4-5 lingurițe. Prețul 1.20 cor. Indrumări de trebuințare alăturăm. —2

Se poate căpăta numai la pregătitorul:

Farmacia BALLA SÁNDOR, H.-M.-Vásárhely, Fő-tér.

LA COMANDE PRIN POȘTE pentru expediție și ladă se compută 40 fil. La comandă mai mare de 6 coroane pachetarea gratuită și pachetul se expediază scutit de cheltuială în caz de trimitere înainte a sumei.

Első szegedi len-áru damast és műszövőde

Csecs Mihály

SZEGED, Tisza Lajos-körut 33.

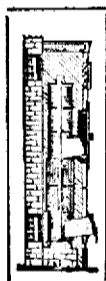
Recomandă produsele sale proprie de in și damast, precum: covoare, ștergare, fugare milieu și toate cele trebuincioase pentru pat. Tot așa haine pentru mireasă, precum lucruri de ajur după plac.

Prețuri moderate, serviciu prompt.

— La rugare prin epistolă mă presint personal. —

Fabrica de cuptoare din Meidinger a lui
KOCH JENŐ

Budapest, V., Báthory-utca 9.

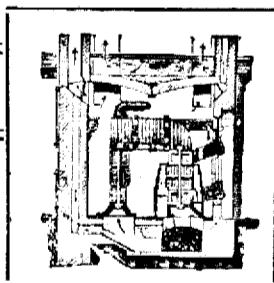

Primește aranjamente pentru încălzirea cu aer a castelelor, caselor de familie, biserici, teatre, hoteluri etc

Telefon 8-69.

Telefon 8-69.

Catalog despre cuptoare Meidinger la dorință trimite gratuit.

Planuri pentru aranjamente de încălzire din centru se fac gratuit.

Pentru păstrarea și îngrijirea feței de femeie cea mai bună și în tot locul cea mai plăcută alifă

e alifă renumită „**CORNELIA**“.

Această alifă e cel mai bun medicament contra piștruiilor de pe față și mâni contra petelor de piele, cursăturilor etc. e și nestrăicțios amalgament curat.

Prețul: Un borcan mic cu îndrumări cu tot 1 Cor. Un borcan mare cu îndrumări . . . 2

Sapunul Cornelia bucată 1 Cor.

Se poate căpăta la pregătitorul:

Farmacia la „Coroana“ a lui **LESZKOVÁ CZ MILETA, Ó-Verbász.**

Magazin principal în Budapesta: Farmacia (Bácska) Török József, Budapesta, str. Király nr. 12

La trimiterea înainte a prețului pentru comandă de peste șese coroane, cele procurate le expedez fără nici o altă cheltuială de postă.

Epistoalele să fie în limba maghiară, germană și sârbească.

PREMIATĂ CU PRIMUL PREMIU LA EXPOZIȚIA MILLENARĂ DIN BUDAPESTA ÎN 1896.

Fabrică de ceasuri de turn și turnătorie de clopote

G. P. PANTELIC in SEMLIN (ZIMONY)

FIRMA FONDATA ÎN 1854.

FIRMA FONDATA ÎN 1854

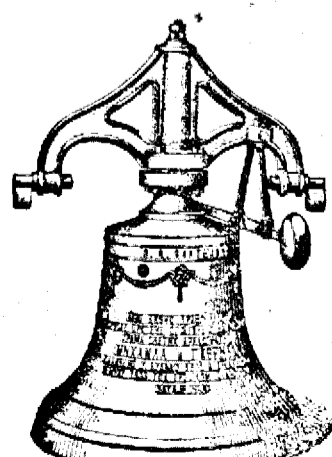
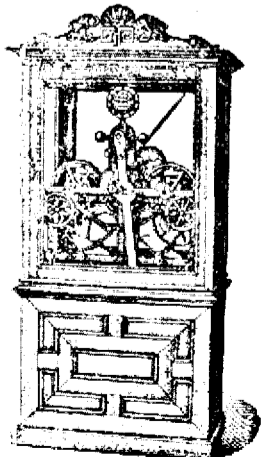
Face ceasuri de turn după felul cel mai nou, propriu de construcție, cu pendulă liberă, cu sîrmă. — — —

Toarnă clopote noi, face smalturi nișcătoare de fier, la clopote vechi pentru ale acorda armonie, face adnexe de clopot de fier.

Garantează execuție precisă.

Bisericilor și comunelor sărace li să dă în rate de mai mulți ani.

Am cercetat expoziția universală din Paris din 1900 cu scop de studiu.

Nou atelier de modă pentru pălării de dame!

Am onoare a aduce la cunoștința P. T. public.
că am deschis

atelier de modă pentru pălării de dame
în Arad, strada Deák Ferencz Nr. 2 (casa
lui Sebesy), care va corespunde timpului și gustului modern și tuturor pretenziunilor de azi.

În magazinul atelierului meu, se păstrează în permanent cele mai frumoase modele eșite dela firmele cele mai distinse. — Asortiment mare de pălării de doliu. — Străformări și alte lucruri aparținătoare acestei specialități, se execută punctual și cu prețuri moderate.

Comandele din provincie le execut cu cea mai mare promptitudine.

Se roagă de partinire:

AMTMANN ANNA
ARAD, strada Deák Ferencz nr. 2.

Vite nobilitate

Ca în anii
trecuți, așa
și acum
au fost

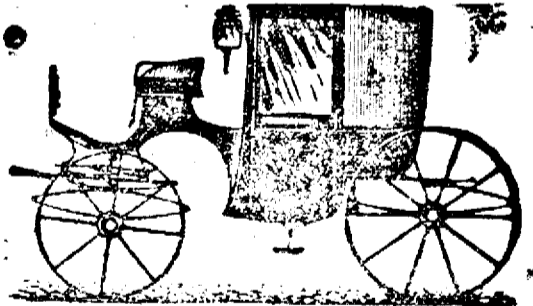
Prima pepinerie cu vite nobilitate
de pe Târnava

Proprietar FR. CASPARI, Mediaș 19 Ardeal

Singură în toată Ungaria, care au liferat mușteriiilor vite nobilitate sănătoase, diferite sorturi nobilitate. Și în viitor numai exclusiv la această școală de viticultură se capătă cele mai bune vite de diferite sorturi nobilitate pentru Vin, Vin-Dessert și Extra sorturi de vin de masă. Proprietarii de vii au avut rezultate minunate cu sădirea de astfel de vite.

La cerere se trimite catalog ilustrat, franco și gratis, cu multe scrisori de mulțumire și recunoștință.

● În mai multe expoziții premiat cu primele premii. ●

Nrul telef. 439.

Prima fabrică de căruțe de pe câmpie

Ifj. Hodács János

SZEGED Strada Kistisza nr. 4.
(Urmarea străzii Maros)

Magazin mare permanent din diferite
caruță noi domnești.

Se pot căpăta pe lângă prețuri foarte
avantajoase

căruțe folosite, în schimb (phaltone cu acoperiș și fără acoperiș, sănii, etc. etc.)

Catalog ilustrat în cinste și fără porto.

Crema Aphrodite

nestricăcioasă și fără unsoare vindecă în câteva zile cu siguranță pistrui, cosurile, roseata mânelor și obrazului, arsură de soare, și face pielea netedă ca catifeană. Acest medicament recomandat de toți medicii, vindecă mai sigur decât orice altă opăreală, căci nu produce coșuri (comedo).

Săpunul de Aphrodite

cremă face fața fragedă, plăcută și tânără; femeile mai în vârstă încă îl întrebuințează împreună cu crema, pentru că întinereste.

Un borcan de Crema Aphrodite 1 cor., un borcan mare 2 cor., un borcanș de probă 70 de bani. — Săpunul de cremă Aphrodite 1 coroană. — Pudră (în 3 culori) cu sau fără grăsime 1 coroană, cutie mare 2 coroane.

Spiritul pentru păr AL LUI BASCH e medicament sigur contra căderii părului și mătreții; costă 2 cor., o sticlă de probă 1 cor.

Syr nervinus „BASCH”

comp. e cel mai bun mijloc contra tuturor boalelor de nervi: contra durerii de cap neuralgice, slăbiciunii de nervi, oboselii, în-omniei etc.; contra boalelor de sânge și de oase: a anemiei, clorosei, rachitismului (boala englezească) etc.; contra boalelor de inimă și scrofulozei.

E probat de foarte bun la reconvalescenți.

O sticlă 2 coroană.

Antisutin Basch e leac probat contra asurdității mânilor și picioarelor. O sticlă 1 coroană.

Esența gastrală a lui Basch e leac sigur contra lipsei de apetit, contra durerii de stomach, contra coliciei, întrebuințată împreună cu praful lui Basch în-cestă durerie, întărește stomachul, conținește răgăială; e bun după mâncare ori bătură multă. La boala mai îndelunată să poată folosi pilulele curățitoare de sânge ale lui Basch.

1 sticlă de esență 1.20 cor., 1 sticlă mare 3 cor., 1 cutie de praf 1 cor., — 1 cutie de pilule 1 cor., 7 cutie 6 cor.

Sirupul de sulfoquaiacol al lui Basch, singurul el ajută la tuse, regușeală, la boala de piept și de plămâni, contra tusei măgărești, la jungliu în coaste, la năuf etc. Acest sirup face să crească preutat a trupului, vindecă tusea, scușutul și asudarea de noapte. Pe lângă sirup ajută foarte mult **CEAIUL DE PIEPT ALUI BASCH**.

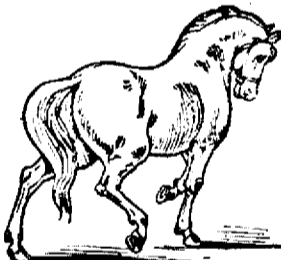
1 sticlă de sirup 2 cor. Mai mult de 4 sticle se trimite franco. 1 cutie de ceaiu 1 cor., 1/2 de cutie 50 fl.

Spiritul lui Basch contra reumatismului și podagrei e indispensabil economilor, pădurarilor, turisților etc. după e încordare prea mare; el vindecă foarte repede jungliurile din mâni și din picioare, dureră de mijloc, umflăturile etc.

1 sticlă 1 coroană, 1 sticlă mare 2 coroane.

Praful de vite

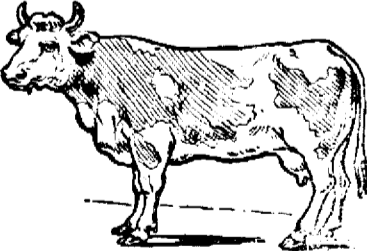
al farmacistului Basch e de recomandat tuturor economilor pentru tusea și umflăturile ghinurilor la cai; la vite cornute, porci și oi pentru curățire și poftă de mâncare. Întărește, ajută mistuirea și împiedică să se umfle. Vacile dau lapte mai bun și mai mult după el.

1 cutie 70 fleri; 11 cutii 7 coroane, franco.

Restituțions-fluidul lui Basch e bun la boala de cai și vaci contra podagrii, umflăturii vinelor, umflăturilor etc. E de recomandat să se frece calii și boii după muncă multă cu acest fluid vestit, căci astfel își recâștiga prețurile și devin sprinteni.

1 sticlă 2 coroane, sticlă de probă 1 coroană.

Prav de vaci

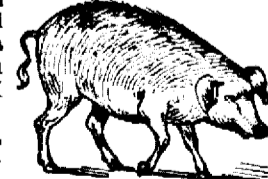
face să crească pofta de mâncare și curăță sângele. E eschis să dea vaca lapte albastru ori cu sânge, nici nu să umfle vaca. E de lipsă la schimbare de nutreț.

1 cutie 1 cor.; 1/2 de cutie 60 bani. La comparători mei mari r. bat.

Praful de porci

e cel mai bun de îngreșat porci, până la 250 de chile. Acesta împreună cu **PICĂTURILE PENTRU PORCI** alui Basch îl păzesc de boala.

1 cutie de praf 70 de bani, 11 cutii 7 cor. franco. — 1 sticlă de picături de porci 70 fleri, 12 sticle 6 cor. franco; 50 de sticle 20 coroane.

Toate preparatele au marca ingerului.

Comandele de peste 6 cor. le trimete franco:

farmacistul **Basch Ernő** Az angyalhoz
NAGYBECSKEREK, GABNA-TÉR.

Tipografia George Nichin, Arad

Neinte de folosință.

După folo...

Nu mai este

boală de porci

dacă vei comanda vestitul
praful de nutreț
din Seghedin.

Promovează apetitul porcelor, le curăță meșele, prin capătă sânge proaspăt și curat, promovează de tot îngrășatul, după folosință porci nu se mai îmbolnăvesc.

PREȚUL unei cutii 50 fl. și 1 cor. La comande mai mare mai ieftin. Revanzătorii au scăzământ la preț.

Se poate procura exclusiv la

Zenke Zoltán, Szeged.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisescă banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se fie espus la vre-o boală de piele, acela se rade

cu „RASOL”

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2.40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fl. Pregătește și trimite

„RASOL” Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzătorilor dă concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea
părului

e „RASOLIN”-ul
foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. În provincie 2.50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fl. Unii o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL” Vegyipar Vállalat
Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12
Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta «Școala» de cimbalnă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fl., a III-a 3 cor. 60 fl. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalnă și de muzice

M a k 6 (casa proprie).